

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

KAIMO RĖMIMO PROGRAMOS VERTINIMAS

2004 m. liepos 16 d. Nr. 2030-3

Vilnius

IŽANGA

Auditas atliktas vykdant Valstybės kontrolės 2004-03-22 pavedimą Nr. 2030-3.

AUDITO OBJEKTAS IR SUBJEKTAS

Audito objektas – Kaimo rėmimo programa. Audito subjektas – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija (kodas – 8867519). Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija (toliau – Ministerija) yra juridinis asmuo, turintis sąskaitas banke ir antspaudą su savo pavadinimu. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos buveinė – Gedimino pr. 19, 2025 Vilnius. Ministerija yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš Lietuvos Respublikos biudžeto.

Ministerija yra Lietuvos Respublikos vykdomosios valdžios institucija, vykdanči įstatymais ir kitais teisės aktais jai pavestas žemės, maisto, žuvininkystės ūkio, kaimo plėtros valstybės valdymo funkcijas ir įgyvendinanti šių sričių valstybės politiką.

Ministerijos veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos Seimo priimti teisės aktai, Prezidento dekretai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) nutarimai, Ministerijos nuostatai (toliau – Nuostatai) ir kiti Lietuvos Respublikos teisės aktai.

Ministerijos veikla organizuojama vadovaujantis Vyriausybės patvirtintais, viešai paskelbtais strateginiais veiklos planais, parengtais remiantis Vyriausybės programa.

Audituojamu laikotarpiu Ministerijoje vadovaujančias pareigas ėjo:

- Ministras – nuo 2001-10-02 J. Kraujelis;
- Viceministrė – nuo 2001-10-02 D. Miniataitė;
- Valstybės sekretorius – nuo 2002-05-31 iki 2003-03-17 A. Tamošiūnas, nuo 2003-05-17 V.

Kanopa;

Ministerijos sekretoriai:

- nuo 2002-05-31 V. Grušauskas;
- nuo 2002-05-31 J. Panamariovas;
- nuo 2002-07-02 iki 2003-11-30 V. Poliūnas.

Vyriausybės 1998-09-15 nutarimu¹ patvirtinti Ministerijos nuostatai. Vieni iš pagrindinių Ministerijos uždavinių yra:

- formuoti racionalią žemės, maisto žuvininkystės ūkio, kaimo plėtros politiką, kuri rinkos ekonomikos sąlygomis skatintų konkurencingos produkcijos gamybą, šalies ūkio modernizavimą, gyventojų užimtumą, užtikrintų pakankamas šių ūkio šakų darbuotojų pajamas;
- sudaryti teises ir ekonomines sąlygas sparčiai restruktūrizuoti žemės, maisto, žuvininkystės ūkį, nuosekliai ir planingai jį plėtoti integruojantis į Europos Sąjungą;
- nustatyti žemės, maisto, žuvininkystės ūkio, kaimo plėtros, prioritetus, formuoti racionalią investicijų į šias sritis politiką;
- dalyvauti formuojant ir įgyvendinant mokslo, švietimo, tobulėsių technologijų taikymo žemės ūkyje, maisto pramonėje ir žuvininkystės ūkyje politiką;
- užtikrinti efektyvų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, Europos Sąjungos ir kitų užsienio šalių paramos programos lėšų, skirtų žemės ūkiui, kaimo ir žuvininkystės plėtrai, naudojimą.

AUDITO PROCESAS

Audito tikslas – Kaimo rėmimo programos vertinimas. Auditas pradėtas 2004-03-22, baigtas 2004-07-09. Auditą atliko vyresnysis valstybinis auditorius V. Norkus (grupės vadovas), valstybiniai auditoriai A. Balsys ir E. Martusevičienė. Audituojamas laikotarpis – 2003 metai. Pasirenkant vertinamas Kaimo rėmimo programos priemonės buvo vadovaujamasi tokiais kriterijais: priemonė buvo vykdoma 2003 metais, jos vykdymas tęsiamas 2004–2006 m. ir finansuojamas tik iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto. Audito metu vertinta:

- Programos asignavimų (264,1 mln. Lt) paskirstymas;

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-09-15 nutarimas Nr.1120 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų patvirtinimo“.

- Programos priemonių įgyvendinimo kontrolė ir vertinimo kriterijai;
- Programos priemonė – Parama modernizuotiems žeminiams šiltnamiams (2,005 mln. Lt);
- Programos priemonė – Parama žemdirbiams teikiant mokymo ir konsultavimo paslaugas (8,39 mln. Lt).

Audito išvados parengtos remiantis surinktais įrodymais. Audito įrodymai buvo renkami:

- taikant skaičiavimo, patvirtinimo, tikrinimo (dokumentinio) ir analitinės procedūras;
- nagrinėjant teisės aktus;
- pokalbių su Ministerijos darbuotojais metu ir pateikiant jiems klausimynus;
- nagrinėjant Ministerijos raštus, pažymas, ataskaitas ir kitus dokumentus ir atliekant jų analizę;
- bendraujant su Ministerijos darbuotojais ir nagrinėjant iš jų gautus dokumentus;
- nagrinėjant kitų institucijų pateiktus dokumentus.

AUDITO REZULTATAI

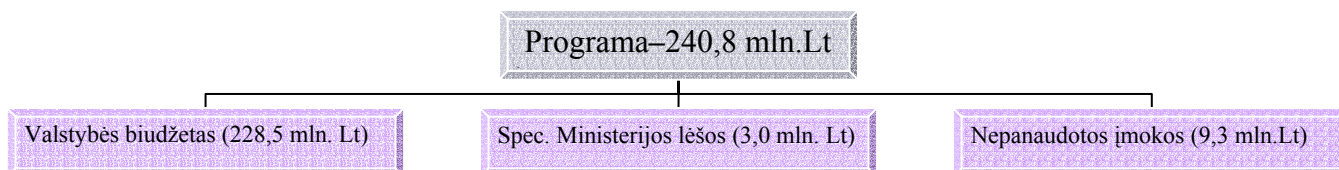
1. Kaimo rėmimo programos asignavimų paskirstymas

Ministerija, kaip valstybės biudžeto asignavimų valdytoja, 2003 metais vykdė 11 programų. Jų įgyvendinimui buvo skirta 650,5 mln. Lt, iš jų Kaimo rėmimo programai – 264,1 mln. Lt.

Kaimo rėmimo programos (toliau – Programa) tikslas – plėtoti žemės ūkio produktų rinką, kurti konkurencingą ir efektyvų ūkį, gerinti žemės ūkio produkcijos kokybę.

Programos uždavinys – įgyvendinti žemės ūkio rinkos ekonominio reguliavimo ir žemės ūkio subjektų pajamų palaikymo priemonės.

Vyriausybė 2003-02-06 nutarimu² patvirtino 2003 metų Programos išlaidų sąmatą pagal priemones - 240,8 mln. Lt. 2003 metais Programa buvo finansuota iš trijų šaltinių, kaip parodyta 1 pav.

1 pav. Programos finansavimo šaltiniai

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-02-06 nutarimas Nr. 188 “ Dėl Kaimo rėmimo programos 2003 metų išlaidų sąmatos pagal priemones patvirtinimo“.

Programos finansavimas procentine išraiška buvo paskirstyti tokiu būdu:

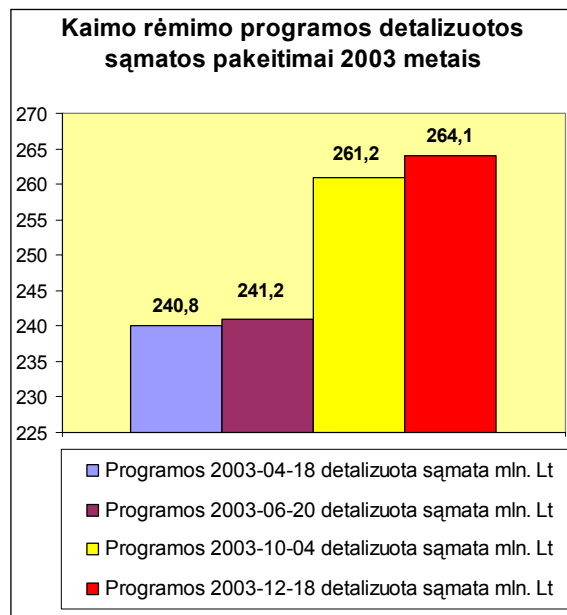
- Valstybės biudžeto lėšos – 94,9 proc.;
- Specialiosios Ministerijos administruojamomis pajamomis finansuojamų Programos išlaidų programos lėšos – 1 proc.;
- 2002 metų Specialiajai Ministerijos administruojamomis pajamomis finansuojamų Programos išlaidų programai finansuoti nepanaudotos įmokos į valstybės biudžetą – 4,1 proc.

Vėliau Vyriausybės 2003-02-06 nutarimas³ buvo tikslinamas tris kartus⁴.

2003 metų Programos priemonės ir joms skirtos lėšos buvo patvirtintos Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministro (toliau – Ministro) 2003-04-18 įsakymu⁵ Programos 2003 m. detalizuotoje sąmatoje pagal priemones (toliau – Sąmata), 2003 metais Programai vykdyti skirta 241,2 mln. Lt.

Vėliau ši Sąmata buvo keičiama tris kartus: Ministro 2003-06-20 įsakymu⁶, skirtos lėšos – 241,2 mln. Lt; Ministro 2003-10-04 įsakymu⁷, skirtos lėšos – 261,2 mln. Lt; Ministro 2003-12-24 įsakymu⁸, skirtos lėšos – 264,1 mln. Lt.

Programos finansavimo šaltiniai nesikeitė, tačiau buvo įtraukta naujų priemonių ir perskirstytos priemonių vykdymui skirtos lėšos. Sąmatos pakeitimai pateikti 2 paveiksle.

2 pav. 2003 metų Programos Sąmatos pakeitimai

³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-02-06 nutarimas Nr. 188 „Dėl Kaimo rėmimo programos 2003 metų išlaidų sąmatos pagal priemones patvirtinimo“.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-06-09 nutarimu Nr. 728, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-09-30 nutarimu Nr. 1198, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-12-16 nutarimu Nr. 1613.

⁵ Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministro 2003-04-18 įsakymas Nr. 3D-166 „Dėl kaimo rėmimo programos 2003 metų išlaidų detalizuotos sąmatos pagal priemones patvirtinimo“.

⁶ Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministro 2003-06-20 įsakymas Nr. 3D-239 „Dėl žemės ūkio ministro 2003 m. balandžio 18 d. įsakymo Nr. 3d-166 „Dėl kaimo rėmimo programos 2003 metų išlaidų detalizuotos sąmatos pagal priemones patvirtinimo“ pakeitimo“.

⁷ Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministro 2003-10-04 įsakymas Nr. 3D-398 „Dėl žemės ūkio ministro 2003 m. balandžio 18 d. įsakymo Nr. 3d-166 „Dėl kaimo rėmimo programos 2003 metų išlaidų detalizuotos sąmatos pagal priemones patvirtinimo“ pakeitimo“.

Ministro 2003-04-18 įsakymu⁹ patvirtintoje Sąmatoje asignavimai buvo paskirstyti taip:

- ankstesniais metais neapmokėtoms išlaidoms padengti – 12,4 mln. Lt;
- tiesioginėms išmokoms (9 priemonės) – 74,5 mln. Lt;
- investicinei ir kitai paramai (2 programos ir 17 priemonių) – 84,7 mln. Lt;
- intervencinės sistemos nuostoliams, susijusiems su 2002 metų derliaus grūdų pardavimu dengti – 25,0 mln. Lt;
- programoms, susijusioms su pasirengimu stoti į Europos Sąjungą (4 programos ir 5 priemonės) – 31,9 mln. Lt;
- žemdirbių mokymo ir konsultavimo paslaugoms, mokslo tiriamiesiems darbams (3 priemonės) – 12,3 mln. Lt.

Paskutinėje 2003 metais patvirtintoje Sąmatoje¹⁰ Programai skirta 264,1 mln. Lt, jie paskirstyti tokiu būdu:

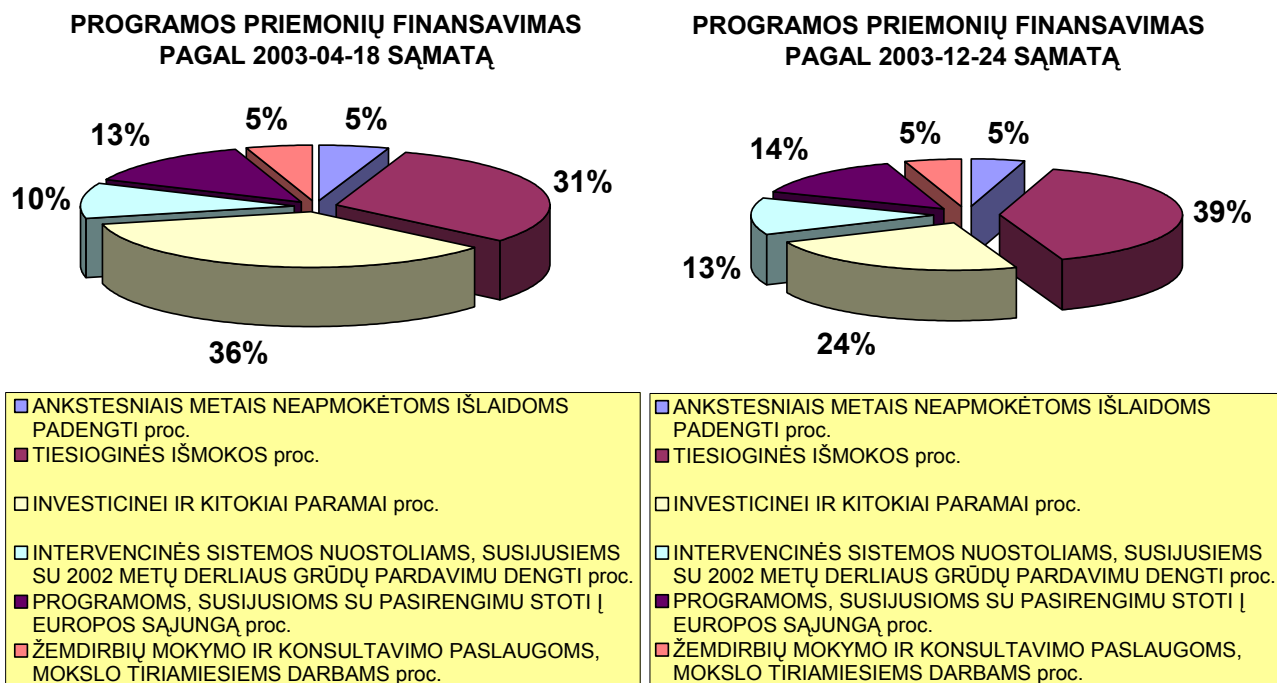
- ankstesniais metais neapmokėtoms išlaidoms padengti – 12,3 mln. Lt, sumažinta 0,1 mln. Lt;
- tiesioginėms išmokoms (9 priemonės) – 104,9 mln. Lt, padidinta 30,4 mln. Lt;
- investicinei ir kitai paramai (2 programos ir 17 priemonių) – 63,0 mln. Lt, sumažinta 21,6 mln. Lt;
- intervencinės sistemos nuostoliams, susijusiems su 2002 metų derliaus grūdų pardavimu dengti – 33,1 mln. Lt, padidinta 8,1 mln. Lt;
- programoms, susijusioms su pasirengimu stoti į Europos Sąjungą (4 programos ir 5 priemonės) – 37,8 mln. Lt, padidinta 5,9 mln. Lt;
- žemdirbių mokymo ir konsultavimo paslaugoms, mokslo tiriamiesiems darbams (3 priemonės) – 12,8 mln. Lt, padidinta 0,5 mln. Lt.

Programai skirtų asignavimų paskirstymas, palyginus 2003 metų pirmąją ir paskutinę Sąmatas, pateiktas 3 paveiksle.

⁸ Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministro 2003-12-24 įsakymas Nr. 3D-558 „Dėl žemės ūkio ministro 2003 m. balandžio 18 d. įsakymo Nr. 3d-166 „Dėl kaimo rėmimo programos 2003 metų išlaidų detalizuotos sąmatos pagal priemones patvirtinimo“ pakeitimo“.

⁹ Žiūrėti 5 išnašą.

¹⁰ Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministro 2003-12-24 įsakymas Nr. 3D-558 „Dėl žemės ūkio ministro 2003 m. balandžio 18 d. įsakymo Nr. 3d-166 „Dėl kaimo rėmimo programos 2003 metų išlaidų detalizuotos sąmatos pagal priemones patvirtinimo“ pakeitimo“.

3 pav. Programai skirtų asignavimų paskirstymas 2003 metais pirmojoje ir paskutinėje Šamatoje.

Remiantis 3 paveiksle pateiktais duomenimis, galima teigti, kad 2003 metų Programos pirmojoje ir paskutinėje Šamatoje didžioji asignavimų dalis buvo skirta tiesioginėms išmokoms bei investicinei ir kitai paramai, tačiau keitėsi jų finansavimo dydis.

Ministro 2003-04-18 patvirtintoje Programos Šamatoje investicinei ir kitai paramai skirta 36 proc, t.y. 84,7 mln. Lt, tiesioginėms išmokoms – 31 proc, t.y. 74,5 mln. Lt, atitinkamai 2003-12-24 patvirtintoje Šamatoje investicinei ir kitai paramai – 24 proc, t.y. 63,0 mln. Lt, t.y. sumažinta 21,7 mln. Lt, tiesioginėms išmokoms – 39 proc, t.y. 104,9 mln., Lt t.y. padidinta 30,4 mln. Lt.

Analizuojant asignavimų perskirstymo priežastis nustatyta, kad Vyriausybė 2003-04-14 nutarimu¹¹ pavedė Ministerijai skirti 52 mln. Lt iš Programos lėšų tiesioginėms išmokoms pieno gamintojams, parduodantiems pieną perdirbti, tačiau 2003-04-18 Programos Šamatoje tam buvo skirta 15,0 mln. Lt. Programos finansavimas per metus buvo padidintas tik 23,3 mln. Lt, todėl, keičiant Šamatą, buvo mažinamas atskirų Programos priemonių finansavimas, didinant tiesiogines išmokas pieno gamintojams, parduodantiems pieną perdirbti. Tuo tikslu 2003 metais panaudota 49,3 mln. Lt, t.y. 34,3 mln. Lt daugiau negu buvo numatyta.

¹¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-04-14 nutarimas Nr. 469 „Dėl pieno supirkimo kainų stabilizavimo 2003 metų balandžio-rugsėjo mėnesiais“.

Iš 2003 metais Programai skirtų 264,1 mln. Lt faktiškai buvo panaudota 262,8 mln. Lt, t.y. 99,47 proc. skirtų asignavimų, iš jų:

- ankstesniais metais neapmokėtoms išlaidoms padengti – 12,8 mln. Lt (viršyta 4,8 proc);
- tiesioginėms išmokoms – 105,1 mln. Lt (viršyta 0,1 proc.);
- investicinei ir kitai paramai – 62,9 mln. Lt (panaudota 99,79 proc.);
- intervencinės sistemos nuostoliams, susijusiems su 2002 metų grūdų derliaus pardavimu – 33,1 mln. Lt, (panaudota 100 proc.);
- programoms, susijusioms su pasirengimu stoti į Europos Sąjungą – 35,9 mln. Lt (panaudota 94,88 proc.);
- žemdirbių mokymo ir konsultavimo paslaugoms, mokslo tiriamiesiems darbams – 12,8 mln. Lt (panaudota 99,52 proc.).

Siekiant užtikrinti žemės ūkio modernizavimą ir konkurencingumą 2003-04-18 Programos patvirtintoje Sąmatoje investicinei ir kitai paramai skirta 84,7 mln. Lt, iš jų pieno sektoriui – 24 mln. Lt, iš jų 17 mln. Lt paramai pieno ūkiams. Pažymėtina tai, kad minėta 17 mln. Lt parama pieno ūkiams skirta, nesant jos išmokėjimo taisyklių, nors kitoms finansuojamoms priemonėms išmokėjimo taisyklės buvo patvirtintos. 2003-06-20 patvirtintoje Sąmatoje investicijos į pieno ūkius nebebuvo numatomas, o 17 mln. Lt skirti tiesioginėms išmokoms pieno ūkiams.

Vykdam Programą Sąmata buvo papildyta 2 naujomis priemonėmis:

- tiesioginės išmokos grūdų augintojams, pardavusiems 2002 metų derliaus I klasės kviečius;
- Europos Sąjungos lėšų administravimo ir kontrolės funkcijoms įgyvendinti.

Vyriausybės 2003-12-16 nutarimu¹² patvirtintas 1,395 mln. Lt finansavimas Europos Sąjungos lėšų administravimo ir kontrolės funkcijoms įgyvendinti. Ministerija minėtą priemonę 2003-12-24 įtraukė į Programos Sąmatą, nesant patvirtintų paramos išmokėjimo taisyklių. Ministerija informavo, jog šios lėšos buvo skirtos Nacionalinei mokėjimo agentūrai plotų matavimo prietaisams ir kitų priemonių įsigijimui. Agentūra 2003 metais nepanaudojo skirtų asignavimų, todėl priemonė nebuvo įgyvendinta.

2003 metais išmokant tiesiogines išmokas už linų pasėlius, 604,3 tūkst. Lt viršyti Sąmatoje numatyti asignavimai. Tai įvyko Ministro 2003-12-04 įsakymu¹³ 415,91 ha padidinus bazinį pluoštinių linų pasėlių plotą, už kurį papildomai išmokėta 604,3 tūkst. Lt.

¹² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-12-16 nutarimas Nr. 1613 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 6 d. nutarimo Nr. 188 "Dėl Kaimo rėmimo programos 2003 metų išlaidų sąmatos pagal priemones patvirtinimo" pakeitimo“.

¹³ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003-12-04 įsakymas Nr. 3D-513 „Dėl žemės ūkio ministro 2003 m. kovo 12 d. įsakymo Nr. 3D-84 „Dėl tiesioginių išmokų už pluoštinių linų pasėlių hektarą mokėjimo 2003 m. taisyklių ir Pluoštinių linų pasėlių 2003 metų bazinių plotų nustatymo ir paskirstymo savivaldybėms taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“.

2003 metais Kooperacijos plėtros programai skirti 7,0 mln. Lt asignavimai buvo sumažinti 48,1 proc., t.y. 3,4 mln. Lt. Ministerija informavo, kad 2003 metais Nacionalinei mokėjimo agentūrai pateiktuose mokėjimo prašymuose buvo nurodyta mažesnė negu Lietuvos žemės ūkio rūmų patvirtintose paraiškose kompensacijai gauti prašomų išmokėti kompensacijų suma, todėl buvo sumažintas programos finansavimas.

Taip pat 2,1 mln. Lt viršyti Programos priemonei „Europos Sąjungos reikalavimus atitinkančių specializuotų pieno ūkių investicijų išlaidų daliniam kompensavimui“ Sąmatoje numatyti asignavimai, nes buvo 2 kartus pratęstas investicijas patvirtinančių dokumentų pateikimo terminas.

Išvados:

1. Didžiausia 2003 metų Programos asignavimų dalis – 105,08 mln. Lt, t.y. 39 proc. – skirta tiesioginėms išmokoms, todėl galima teigti, kad 2003 metų Programa buvo orientuota remti žemės ūkio subjektus tiesioginėmis išmokomis.

2. 2003 metų Programos asignavimų, skirtų investicinei ir kitai paramai, sumažinimas 21,6 mln. Lt, t.y. 25,5 proc., mūsų nuomone, gali turėti įtakos vystant pažangų žemės ūkį.

3. Programos asignavimų skyrimas priemonėms, nesant parengtų jų išmokėjimo taisyklių, ir vėlesnis lėšų perskirstymas rodo, kad, patvirtinus Programos detalizuotą sąmatą, atskirais atvejais nebuvo nuspręsta, kokia forma ir kokios priemonės bus finansuojamos.

2. Programos priemonių įgyvendinimo kontrolės ir vertinimo kriterijų vertinimas

Vyriausybės 2001-04-05 nutarime¹⁴ nurodoma, kad programų vykdymo kontrolės ir vertinimo tikslas – reguliariai kontroliuoti ir vertinti programų vykdymą, pasiektus rezultatus ir taip padėti siekti užsibrėžtų tikslų racionaliai naudojant materialinius, finansinius ir intelekto išteklius. Programų vykdymas – jų tikslų siekimas ir uždavinių išsprendimas, pasirinkus tinkamas priemones ir vertinimo kriterijus, taip pat atsižvelgus į išorės ir vidaus veiksnių įtaką. Institucijų vadovai atsako už tai, kad būtų parengtos kontrolės priemonės nustatytiems tikslams ir uždaviniams įgyvendinti.

Remiantis Vyriausybės 2002-06-06 nutarimu¹⁵, turi būti nustatomi programų uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijai. Jie suteikia informaciją apie institucijos programų įgyvendinimo rezultatus. Vertinimo kriterijai turi būti skelbiami ir už juos turi būti atsiskaitoma institucijos viduje ir

¹⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-04-05 nutarimas Nr. 379 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų valdytojų programų vykdymo kontrolės ir vertinimo tvarkos patvirtinimo“.

¹⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 827 „Dėl strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“.

už jos ribų, jie turi būti stebimi ir naudojami priimant sprendimus, t.y. jie turi padėti valdyti ir kontroliuoti. Uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijai turi būti: pagrįsti programų tikslais ir uždaviniais; realūs, teisingi, aiškiai suformuluoti, nesudėtingi, leisti daryti palyginimus; palyginami laiko atžvilgiu; leisti vertinti sąnaudas, darbo krūvį, rezultatus ir naudą. Rekomenduojama naudoti keletą skirtingų vertinimo kriterijų tipų: kiekybinius, kurie parodo, kiek pasiekta (nurodomas prekių ar paslaugų kiekis); kokybinius, kurie parodo, kaip buvo suteiktos paslaugos, nurodo jų tikslumą, išsamumą, vartotojų patenkinimą ir atitikimą paslaugų standartus; išlaidų efektyvumo, kurie apibūdina pasiektų rezultatų ir sunaudotų išteklių santykį. Uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijus turi nustatyti programos koordinatorius (arba atitinkamo struktūrinio padalinio vadovas).

Kaip jau buvo minėta ataskaitos 1-ojoje dalyje, 2003 metais patvirtinta Programos Sąmata kelis kartus buvo koreguojama, papildant ją naujomis priemonėmis ar keičiant priemonėms skirtų lėšų apimtis. Atskiroms priemonėms skirtų lėšų apimtis buvo kelis kartus keičiama. Daliai priemonių skirtos lėšos nebuvo panaudotos, nesant tokios paramos poreikio ar neparengus paramos teikimo taisyklių. Tai rodo, kad lėšos buvo skiriamos prieš tai neįvertinus realaus jų poreikio, be to, šie pokyčiai galėjo įtakoti Programos įgyvendinimo kontrolės kokybę. Siekiant įvertinti atskirų Kaimo rėmimo programos priemonių vykdymo kontrolę ir vertinimo kriterijus, audituojamos priemonės pasirinktos, atsižvelgiant į tai, kad Lietuvai tapus ES nare nacionalinės paramos priemonės, pradėtos taikyti iki įstojimo į Europos Sąjungą (Europos Komisijos reglamento Nr. 659/1999 1 str. b punktas), bus traktuojamos kaip „esama“ parama. Europos Komisijos pripažintos „esamos“ valstybės pagalbos priemonės galės būti taikomos trejus metus (ilgiausias galimas pereinamasis laikotarpis). Pasibaigus nustatytam laikotarpiui, neatitinkančios reglamentuojančių Europos Sąjungos teisės aktų valstybės pagalbos priemonės bus traktuojamos kaip naujos priemonės, apie kurias reikės Europos Komisijai, t.y. prašyti minėtos Komisijos leidimo taikyti šias priemones Lietuvoje, pradėti priemonės notifikavimo (registracijos) procedūrą.

Kaimo rėmimo programos priemonės, įvardytos kaip „esama“ parama, bus finansuojamos iš LR valstybinio biudžeto, joms bus taikomos mūsų šalies teisės norminiais aktais nustatytos kontrolės procedūros. Tuo tarpu Kaimo rėmimo programos priemonėms, finansuojamoms iš ES struktūrinių fondų ir kofinansuojamoms iš LR valstybės biudžeto, bus taikomos Europos Komisijos patvirtintos kontrolės ir audito procedūros, jas vykdys nustatytos institucijos.

Vykdymo kontrolės ir pasirinktų vertinimo kriterijų tinkamumo požiūriu vertintos priemonės pateiktos 1 priede.

Ministro 2003-02-26 įsakymu¹⁶ paskirti subsidijuojamų priemonių koordinatoriai (toliau – koordinatoriai).

Vyriausybės 2001-04-05 nutarime¹⁷ nurodytų ataskaitų rengimo tvarka ir formos buvo patvirtintos Ministro 2002-07-16 įsakymu¹⁸. Šis įsakymas įpareigojo atsakingus koordinatorius ir įstaigų prie ministerijos vadovus, pasibaigus biudžetiniams metams, iki vasario 10 d. teikti informaciją Vidaus audito tarnybai apie Ministerijos strateginio veiklos plano programų priemonių vykdymą. Vėliau Ministro 2003-05-06 įsakymu¹⁹ teikti informaciją apie programų vykdymą įpareigoti atsakingi asmenys.

Ministro 2003-06-06 įsakymu²⁰ patvirtintas atsakingų asmenų sąrašas. Minėtu įsakymu už Kaimo rėmimo programos priemonės „Kokybės sistemos programa“ vykdymą atsakingais paskirti Ministro 2002-06-06 įsakymu²¹ patvirtinti priemonių vadovai. Tačiau, skirtingai nei subsidijuojamų priemonių koordinatorių ir vadovų atveju, nebuvo reglamentuotos tokių atsakingų asmenų funkcijos bei atsakomybė, nors Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-04-24 nutarime²² jos yra apibrėžtos.

Vertinant pasirinktų Kaimo rėmimo programos priemonių vykdymo kontrolę bei vertinimo kriterijus, už priemonių vykdymą atsakingiems asmenims buvo pateikta anketa. Svarbiausi apklausos rezultatai atvaizduoti 4 paveiksle, apibendrinti rezultatai pateikti 2 priede. Remiantis apklausos rezultatais, nustatyta:

1. Dalies priemonių vykdymo vertinimo kriterijai nėra nustatyti; priemonė laikoma įgyvendinta tinkamai, jei buvo panaudotos jai skirtos lėšos. Daugumoje atvejų priemonėms vertinti naudojami tik rezultatyvumo kriterijai, atspindintys kiekybinius priemonės vykdymo rezultatus, tokius kaip suteiktų paslaugų vienetų skaičius, svoris ir pan. Ne visi taikomi rezultatyvumo kriterijai yra naudingi ir pagrįsti, dažnai jie nustatomi remiantis praėjusiųjų metų rezultatu, nėra atliekama atitinkama ekonominė analizė (taip pat žr. 20 psl.). Nėra nustatyti ir naudojami priemonių efektyvumo ir taupumo vertinimo kriterijai, nors būtent jais galima vertinti priemonių įgyvendinimo kokybę: ar tinkamai priemonės yra vykdomos ir kiek jos yra naudingos (jų ekonominis efektas). Vyriausybės 2002-06-06

¹⁶ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003-02-26 įsakymas Nr.3D-69 „Dėl ministerijos vykdomų programų subsidijuojamų priemonių įgyvendinimui skirtų lėšų administravimo“.

¹⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-04-05 nutarimas Nr. 379 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų valdytojų programų vykdymo kontrolės ir vertinimo tvarkos patvirtinimo“.

¹⁸ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002-07-16 įsakymas Nr. 274 „Dėl programų vykdymo ataskaitų“.

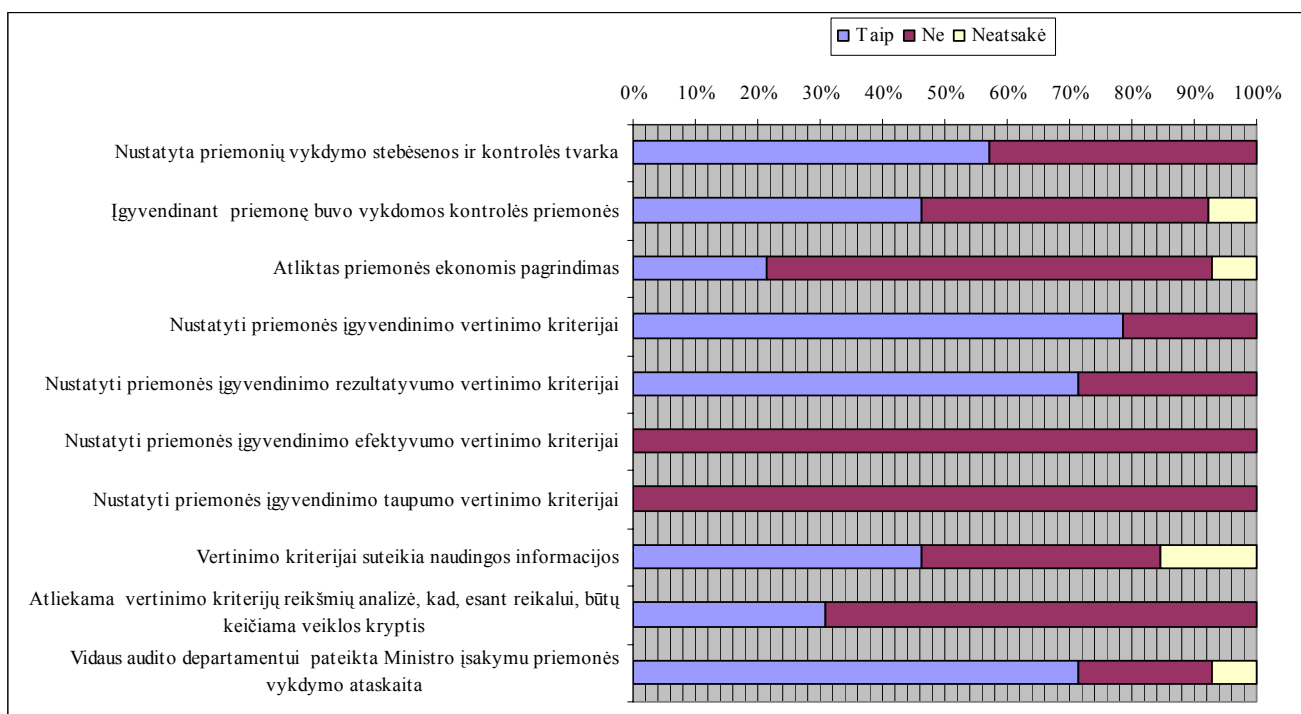
¹⁹ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003-05-06 įsakymas Nr. 3D-189 „Dėl žemės ūkio ministro 2002 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. 274 „Dėl programų vykdymo ataskaitų“ pakeitimo“.

²⁰ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003-05-06 įsakymas Nr. 3D-190 „Dėl 2003 metais ministerijos vykdomų valstybės biudžeto programų ir priemonių atsakingų asmenų sąrašo patvirtinimo“.

²¹ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003-04-24 įsakymas Nr. 3D-171 „Dėl Ministerijos vykdomos Kokybės tyrimo sistemos plėtojimo programos subsidijuojamų priemonių vadovų patvirtinimo“.

²² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 827 „Dėl strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“.

nutarime²³ nurodyta, kad uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijai turi leisti vertinti sąnaudas, darbo krūvį, rezultatus ir naudą, t.y. atspindėti uždavinių vykdymo efektyvumą, taupumą ir rezultatyvumą. Vertinant Programos priemonių vykdymo kontrolę ir pasirinktus vertinimo kriterijus, reikėtų atsižvelgti į tam tikrą Strateginio planavimo metodikos nuostatų neapibrėžtumą. Remiantis strateginio planavimo metodika, privaloma nustatyti programų uždavinių vykdymo vertinimo kriterijus. Uždaviniams įgyvendinti vykdomos atitinkamos priemonės, priemonių įgyvendinimui pagal parengtą atitinkamų metų sąmatą skiriamos lėšos. Esant tokiai situacijai, kai numatytas tik uždavinių, o ne priemonių vykdymo vertinimo kriterijų taikymas, dalies programos lėšų, skirtų priemonėms, kurios neturi nustatytų vertinimo kriterijų, panaudojimas nėra tinkamai vertinamas (išskyrus skirto ir panaudoto lėšų kiekio palyginimą). Ministerija taip pat atkreipė dėmesį į šią problemą ir nurodė, kad šiuo metu Vyriausybė rengia Strateginio planavimo metodikos pakeitimo projektą, kuriame nagrinėjama ir nauja vertinimo kriterijų parinkimo metodika.

4 pav. Svarbiausi apklausos rezultatai

2. Ne visų priemonių vykdymas yra planuojamas, nėra atliekama dalies priemonių ekonominio pagrįstumo analizė (taip pat žr. 20 psl.). Dažnai priemonei skiriamos lėšos numatomos, remiantis praėjusių metų faktiškai panaudotomis lėšomis ir pridėjus tam tikrą laukiamą pokytį. Tai neleidžia

²³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 827 „Dėl strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“.

tinkamai numatyti laukiamų priemonės vykdymo rezultatų ir įgyvendinimo vertinimo kriterijų. Vyriausybės 2003-06-06 nutarime²⁴ nurodyta, kad institucijos programa rengiama, įvertinus aplinką ir išteklius, suformulavus institucijos misiją, nustačius jos strateginius tikslus; vienas iš priemonės pasirinkimo kriterijų – ji yra efektyviausias ir racionaliausias būdas, kaip pasiekti norimą rezultatą. Tai įvertinti galima tik atlikus atitinkamą analizę.

3. Dalis už priemonės atsakingų asmenų neatsakė (žr. 2 priedo 2 lentelės skiltį „Neatsakė“) į klausimus, susijusius su priemonės planavimu, ekonominiu pagrįstumu, vykdytomis priemonės kontrolės priemonėmis, vertinimo kriterijų naudingumu, jų nustatymu. Pasitaikė, kad už priemonę atsakingas asmuo nurodė priemonės vykdymo vertinimo kriterijų, nustatytą kitai Ministerijos vykdomai programai. Tai rodo, kad dalis atsakingų asmenų neskyrė pakankamai dėmesio jiems pavestos priemonės vykdymo pakankamos kontrolės užtikrinimui (taip pat žr. 14, 19-20 psl.).

4. Ne visi už priemonės atsakingi asmenys parengė ir pateikė Vidaus audito departamentui nustatytos formos ataskaitas už 2003 metus. Vyriausybės 2001-04-05 nutarime²⁵ nurodyta, kad institucijų vadovai iki biudžetinių metų pradžios turi paskirti atsakingus asmenis, kurie kontroliuotų programų vykdymą ir atsiskaitytų vadovams jų nustatytais terminais, pateikdami savo institucijų vadovų patvirtintos formos programų vykdymo ataskaitas, kuriose nurodoma aplinkybės ir veiksniai, turintys arba galintys turėti įtakos programų įgyvendinimui. Minėtų veiksmų ir aplinkybių vertinimas dalyje pateiktų ataskaitų nebuvo atliktas.

5. Kai kurios 2003 m. Programos Sąmatoje nurodytos priemonės vadinamos programomis (Veislininkystės, Kokybės tyrimo sistemos plėtojimo, Kiaulių užkrečiamųjų ligų kontrolės programos), kiekvienos iš jų vykdymui 2003 m. buvo numatyta eilė priemonių. Vyriausybės 2002-06-06 nutarime²⁶ nurodyta, kad institucijos programą sudaro tikslai, uždaviniai, priemonės (projektai), uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijai, lėšos, tačiau minėtoms programoms uždaviniai, uždavinių vykdymo vertinimo kriterijai nustatyti nebuvo. Už šias programas atsakingi asmenys teigia, kad tai nebuvo savarankiškos programos. Tokiu atveju turėjo būti atitinkamai tikslinamas Programos priemonių sąrašas (tai buvo atlikta patvirtinant 2004 m. Programos priemones).

²⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 827 „Dėl strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“.

²⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-04-05 nutarimas Nr. 379 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų valdytojų programų vykdymo kontrolės ir vertinimo tvarkos patvirtinimo“.

²⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 827 „Dėl strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“.

Išvados

- 1. Dalies priemonių vykdymui nėra nustatyta vertinimo kriterijų, todėl jų vykdymas nėra pakankamai kontroliuojamas.*
- 2. Pasirinkti priemonių vykdymo rezultatyvumo kriterijai nėra pakankamai pagrįsti, todėl negalima įvertinti, ar vykdant priemonę pasiekti rezultatai atitinka numatytus Ministerijos Strateginiame plane.*
- 3. Nenustatė priemonių vykdymo taupumo ir efektyvumo vertinimo kriterijai, todėl nėra vertinami priemonių vykdymo kokybė, naudingumas ir ekonomiškumas.*
- 4. Atsakingų už priemonės asmenų atsakomybės sritys nebuvo reglamentuotos. Tokia padėtis neužtikrino pakankamos Kaimo rėmimo programos priemonių vykdymo kontrolės bei rezultatų vertinimo.*

3. Kaimo rėmimo programos priemonės – Tiesioginių išmokų už modernizuotuose žeminiuose šiltnamiuose auginamų kultūrų pasėlius – skyrimo vertinimas.

Tiesioginėms išmokoms už modernizuotose žeminiuose šiltnamiuose auginamų kultūrų pasėlius 2003 metais skirta 2,005 mln. Lt, panaudota 2,004 mln. Lt. Ministras 2003-03-06 įsakymu²⁷ patvirtino tiesioginių išmokų už modernizuotose žeminiuose šiltnamiuose 2003 metų derliui auginamų kultūrų pasėlius skyrimo ir išmokėjimo taisyklės (toliau – Taisyklės). Audito metu nustatyta, kad minėtai Programos priemonei nėra nustatytų efektyvumo ir taupumo vertinimo kriterijų, kurie yra vieni iš svarbiausių nustatant, ar vykdoma priemonė naudinga, koks jos ekonominis efektas.

Ministerijoje 2003-03-19 sudaryta komisija (toliau – Komisija) tiesioginėms išmokoms už modernizuotose žeminiuose šiltnamiuose 2003 metų derliui auginamų kultūrų pasėlius apskaičiuoti.

Prašymus paramai gauti 2003 metais pateikė 4 akcinės bendrovės, 1 žemės ūkio bendrovė, 1 uždaroji akcinė bendrovė, 1 individuali įmonė ir 1 ūkininkas. Finansinė parama 2003 metais skirta visiems pretendents, išskyrus žemės ūkio bendrovę.

Ministerija 2003-03-06 įsakymu²⁸ įpareigojo Nacionalinę mokėjimo agentūrą (toliau – Agentūra) išmokėti žemės ūkio veiklos subjektams tiesioginių išmokų avansą.

²⁷ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003-03-06 įsakymas Nr. 3D-135 „Dėl tiesioginių išmokų už modernizuotose žeminiuose šiltnamiuose 2003 m. derliui auginamų kultūrų pasėlius“.

²⁸ Ten pat.

Ministro 2003-05-06 įsakymu²⁹ patvirtintas 2003 metais ministerijos vykdomų valstybės biudžeto programų ir priemonių atsakingų asmenų sąrašas, tarp jų ir minėtos priemonės, nors nenustatyta jų atsakomybė.

Toliau nagrinėsime tiesioginių išmokų už modernizuotose žieminiuose šiltnamiuose auginamų kultūrų pasėlius išmokėjimą subjektams.

3.1 Tiesioginių išmokų, už modernizuotose žieminiuose šiltnamiuose auginamų kultūrų pasėlius, išmokėjimo akcinei bendrovei „Neveronių šiltnamiai“ vertinimas.

Akcinė bendrovė „Neveronių šiltnamiai“ 2003-03-17 pateikė Ministerijai prašymą Nr. 66 dėl finansinės paramos už modernizuotose žieminiuose šiltnamiuose auginamų kultūrų pasėlius skyrimo, nurodydama atsiskaitomąją sąskaitą pinigams pervesti. Taip pat minėta bendrovė pateikė įsipareigojimą grąžinti avansu išmokėtas lėšas, jeigu Ministro įsakymu sudaryta komisija nustatys, kad pagal 2003-11-15 būklę pateiktus dokumentus augintojai nepasiekė šios tvarkos nustatyto daržovių ir gėlių derlingumo.

Minėta bendrovė tą pačią dieną, t.y. 2003-03-17, pateikė Ministerijai raštą Nr. 66/1 prašydama skirtus paramos pinigus pervesti į rašte nurodytą akcinės bendrovės „Lietuvos dujos“ Kauno filialo sąskaitą.

Komisija 2003-03-26 posėdyje, apsvarsčiusi akcinės bendrovės „Neveronių šiltnamiai“ pateiktą prašymą, skyrė 322,405 tūkst. Lt finansinę paramą. Ministerija 2003-04-02 įpareigojo Agentūrą išmokėti skirtą finansinę paramą minėtai bendrovei.

Ministerija 2003-04-03 raštu Nr. 2D-(11.6)-1241 pateikė Agentūrai subjektų, kuriems skirta finansinė parama sąrašą. Minėtame sąraše nurodė, kad akcinei bendrovei „Neveronių šiltnamiai“ skirta parama būtų pervesta akcinės bendrovės „Lietuvos dujos“ Kauno filialui, nors Taisyklėse³⁰ tiesioginis pinigų pervedimas ne paramos gavėjui nebuvo numatytas.

Agentūra 2003-04-17 mokėjimo pavedimu Nr. 542 pervedė akcinei bendrovei „Neveronių šiltnamiai“ finansinei paramai skirtus 322,405 tūkst. Lt tiesiogiai į akcinės bendrovės „Lietuvos dujos“ Kauno filialo sąskaitą.

²⁹ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003-05-06 įsakymas Nr. 3D-190 „Dėl 2003 metais ministerijos vykdomų valstybės biudžeto programų ir priemonių atsakingų asmenų sąrašo patvirtinimo“.

³⁰ Žemės ūkio ministro 2003-03-06 įsakymu Nr. 3D-80 patvirtintos „Dėl tiesioginių išmokų už modernizuotose žieminiuose šiltnamiuose 2003 m. derliui auginamų kultūrų pasėlius skyrimo ir išmokėjimo“ taisyklės

Audito metu Ministerija informavo, kad finansinė parama skirta akcinei bendrovei „Neveronių šiltnamiai“ buvo pervesta tiesiogiai dujų tiekėjui, kad nebūtų nutrauktas dujų tiekimas.

Pažymėtina tai, kad pagal 2002 metų akcinės bendrovės „Neveronių šiltnamiai“ finansinę atskaitomybę bendrovės nuostolis siekė 8,8 mln. Lt, trumpalaikės skolos buvo 9,4 mln. Lt.

Kauno apskrities valstybinė mokesčių inspekcija 2004-05-05 informavo Valstybės kontrolę, jog akcinės bendrovės „Neveronių šiltnamiai“ sąskaitai, kuri buvo nurodyta 2003-03-17 prašyme paramai gauti, nuo 2001-11-16 buvo taikomi inkasiniai pavedimai įsiskolinimams išieškoti. Todėl, mūsų nuomone, pervedus paramos pinigus į bendrovės sąskaitą, jie galėjo būti panaudoti atsiskaityti ir su kitais kreditoriais.

Taisyklių 4.2 punkte nurodyta, jog augintojai iki 2000-11-15 pateikia Ministerijai daržovių ir gėlių sėjos ir sodinimo už 2003 metų 2-ąjį pusmetį aktus ir pajamavimo ir realizacijos pažymą pagal mėnesius už 2003 metus.

Audito metu nustatyta, kad akcinė bendrovė „Neveronių šiltnamiai“ dokumentų, patvirtinančių pasiektus rezultatus, iki 2003-11-15, kaip numatyta Taisyklėse, nepateikė.

Taisyklių 10 punkte nurodyta, kad augintojai, iki 2003-11-15 neįvykdę taisyklių 1 punkte nurodytų reikalavimų, per mėnesį privalo grąžinti į Kaimo rėmimo programos sąskaitą avansu gautą išmokų sumą ir netenka teisės į likusią išmokų dalį.

Audito metu nustatyta, kad akcinė bendrovė „Neveronių šiltnamiai“, nepasiekusi nustatytų rezultatų, suteiktos 322,405 tūkst. Lt finansinės paramos negrąžino.

Pažymėtina tai, kad Kauno apygardos teismo 2003-10-28 nutarimu akcinei bendrovei „Neveronių šiltnamiai“ iškelta bankroto byla.

Audito metu Ministerija kreipėsi į bankrutuojančios akcinės bendrovės „Neveronių šiltnamiai“ administratorių su prašymu įrašyti Ministeriją į akcinės bendrovės „Neveronių šiltnamiai“ kreditorių sąrašą, dėl 322,405 tūkst. Lt skolos grąžinimo.

Kauno apygardos teismo 2004-05-24 nutartimi patikslintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos finansinis reikalavimas, padidinant jį 322,405 tūkst. Lt suma.

Išvados:

1. Dalis Programos priemonei – tiesioginėms išmokoms už modernizuotose žeminiuose šiltnamiuose auginamų kultūrų pasėlius – numatytų asignavimų 2003 metais skirti neveiksmingai:

1.1 Skyrus finansinę paramą, akcinė bendrovė „Neveronių šiltnamiai“ nepasiekė nustatytų rezultatų.

2. Paramos skyrimas neatsižvelgiant į akcinės bendrovės „Neveronių šiltnamiai“ finansinę

būklę, mūsų nuomone turėjo įtakos, kad nebuvo pasiekti nustatyti rezultatai.

3. Akcinei bendrovei „Neveronių šiltnamiai“ nustatytu laiku nepateikus dokumentų apie nustatytų įsipareigojimų įvykdymą, Ministerija neužtikrino reikiamos kontrolės, kad skirta 322,405 tūkst. Lt finansinė parama būtų grąžinta.

3.2 Tiesioginių išmokų už modernizuotose žieminiuose šiltnamiuose auginamų kultūrų pasėlius išmokėjimo akcinei bendrovei „Pagirių šiltnamiai“ vertinimas.

Akcinė bendrovė „Pagirių šiltnamiai“ 2003-02-19 raštu Nr. 255 kreipėsi į Ministeriją dėl finansinės paramos už modernizuotose žieminiuose šiltnamiuose auginamų kultūrų pasėlius skyrimo, nurodydama atsiskaitomąją sąskaitą pinigams pervesti.

Ministras 2003-03-06 įsakymu³¹ iš Kaimo rėmimo 2003 metų programos lėšų tiesioginėms išmokoms už modernizuotose žieminiuose šiltnamiuose auginamų kultūrų pasėlius avansu skyrė akcinei bendrovei „Pagirių šiltnamiai“ 700,0 tūkst. Lt, nors Taisyklėse tokia galimybė nebuvo numatyta.

Akcinė bendrovė „Pagirių šiltnamiai“ 2003-03-07 raštu Nr. 310 kreipėsi į Ministeriją su prašymu, jog sutinka, kad skirta 700,0 tūkst. Lt finansinė parama būtų pervesta į akcinės bendrovės „Lietuvos dujos“ sąskaitą.

Ministerija 2003-03-15 pateikė mokėjimo paraišką Finansų ministerijai dėl akcinei bendrovei „Pagirių šiltnamiai“ skirtos 700,0 tūkst. Lt finansinės paramos pervedimo akcinei bendrovei „Lietuvos dujos“. Finansų ministerija 2003-03-18 pervedė 700,0 tūkst. Lt į akcinės bendrovės „Lietuvos dujos“ sąskaitą, nors Taisyklėse tiesioginis pinigų pervedimas ne paramos gavėjui nebuvo numatytas.

Audito metu Ministerija informavo, kad finansinė parama skirta akcinei bendrovei „Pagirių šiltnamiai“ buvo pervesta tiesiogiai dujų tiekėjui, kad nebūtų nutrauktas dujų tiekimas.

Minėto įsakymo 2 punkte nurodyta, kad akcinės bendrovės „Pagirių šiltnamiai“ stebėtojų taryba įpareigotų bendrovės generalinį direktorių pateikti Ministerijos ekonomikos ir finansų skyriui įsipareigojimą grąžinti lėšų skirtumą, jeigu pagal tiesioginių išmokų modernizuotose žieminiuose šiltnamiuose 2003 metų derliui auginamų kultūrų pasėlių skyrimo ir išmokėjimo taisyklės bendrovei bus apskaičiuota mažesnė išmokų suma. Minėtas įsipareigojimas Ministerijai nebuvo pateiktas.

³¹ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003-03-06 įsakymu Nr. 3D-79 „Dėl tiesioginių išmokų akcinei bendrovei „Pagirių šiltnamiai“ išmokėjimo avansu“.

Komisijos 2003-04-02 paskaičiuota akcinei bendrovei „Pagirių šiltnamiai“ finansinė parama sudarė 695,636 tūkst. Lt, o avansu 2003-03-18 buvo išmokėta 700,0 tūkst. Lt, todėl susidaręs 4,364 tūkst. Lt skirtumas turėjo būti gražintas Ministerijai.

Audito metu akcinė bendrovė „Pagirių šiltnamiai“ 2004-05-26 mokėjimo pavedimu Nr.270, minėtą 4,364 tūkst. Lt skirtumą pervedė į Ministerijos administruojamų pajamų sąskaitą.

Išvados:

1. Ministerija neužtikrino 2003 metais vykdytos Programos priemonės – Tiesioginių išmokų už modernizuotose žeminiuose šiltnamiuose auginamų kultūrų pasėlius – Taisyklėse ir Ministro įsakyme nurodytų reikalavimų kontrolės:

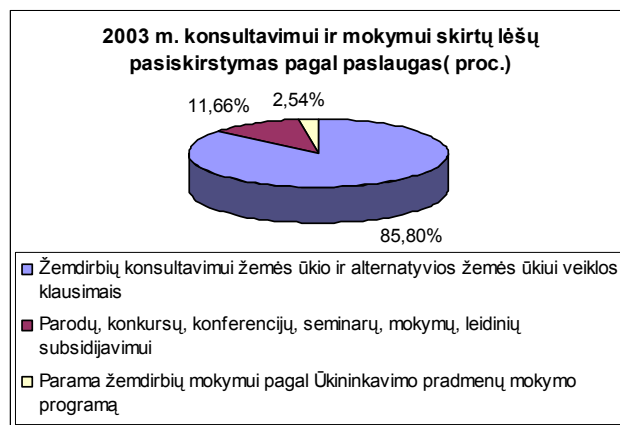
1.1. Akcinei bendrovei „Pagirių šiltnamiai“ parama skirta atskiru Ministro įsakymu.

1.2. Susidaręs 4,364 tūkst. Lt skirtumas tarp 2003-03-06 akcinei bendrovei „Pagirių šiltnamiai“ avansu išmokėtos ir pagal Komisijos 2003-04-02 paskaičiuoto faktinio paramos dydžio Ministerijai sugrąžintas audito metu, t.y. 2004-05-26.

4. Kaimo rėmimo programos priemonės „Parama žemdirbiams teikiant mokymo ir konsultavimo paslaugas“ asignavimų administravimo vertinimas

Kaimo rėmimo programos priemonės „Parama žemdirbiams teikiant mokymo ir konsultavimo paslaugas“ uždavinys yra plėtoti žemės ūkio konsultavimo, mokslo ir mokymo sistemą, remti parodų, mugių organizavimą. Šiai priemonei vykdyti Ministerija 2003 m. skyrė 8,391 mln. Lt (Ministro 2003-04-18 įsakymas³²) arba 3,1 proc. visų programai skirtų lėšų.

Faktiškai buvo panaudota 8,331 mln. Lt arba 99,3 proc. visos skirtų lėšų.

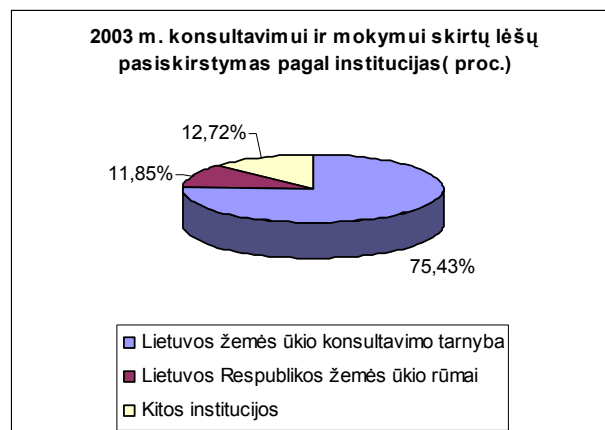
5 pav. Lėšų pasiskirstymas pagal paslaugas (proc.)

³² Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministro 2003-04-18 įsakymas Nr. 3D-166 „Dėl kaimo rėmimo programos 2003 metų išlaidų detalizuotos sąmatos pagal priemones patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003-12-24 įsakymo Nr. 3D-558 redakcija).

Ši priemonė yra finansuojama tik iš valstybės biudžeto lėšų. Iš šių lėšų konsultavimo paslaugoms skirta 7,2 mln. Lt, parodų, konkursų, konferencijų, seminarų, mokymų ir leidinių subsidijavimui – 978,7 tūkst. Lt, o paramai žemdirbių mokymui pagal Ūkininkavimo pradmenų mokymo programą – 213,0 tūkst. Lt. Skirtų lėšų struktūra pateikta 5 pav.

Ministro patvirtintoje 2003 m. subsidijuojamų priemonių įgyvendinimui skirtų lėšų naudojimo sąmatoje šios lėšos, kaip subsidija buvo skirta šiems subjektams:

- Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybai skirta ir faktiškai panaudota 6,33 mln. Lt,

6 pav. Lėšų pasiskirstymas pagal institucijas (proc.)

- Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmams skirta 994,0 tūkst. Lt, o faktiškai panaudota 990,17 tūkst. Lt;

- kitoms įstaigoms (80 institucijų – mokslo įstaigos, asociacijos ir kt.) skirta 1,06 mln. Lt, o faktiškai panaudota 1,01 mln. Lt.

Visas subsidijas gavusių institucijų sąrašas nurodytas ataskaitos 3 priede.

Procentinis skirtų lėšų paskirstymas institucijoms patektas 6 pav.

Pateikti duomenys rodo, kad didžiausia subsidijos dalis skirta dviems dideliems subjektams: Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybai³³ (toliau –Tarnyba) – 75,43 proc. visų lėšų, ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmams – 12,72 proc.

Pasirenkant tolesnio audito kryptį, atsižvelgta į tai, kad:

- Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmuose 2004 m. atliktas valstybinis auditas, kurio metu vertintas konsultavimui ir mokymui skirtų lėšų panaudojimas;
- net 85,8 proc. priemonei skirtų lėšų panaudojama žemdirbių konsultavimui žemės ūkio ir alternatyvios žemės ūkiui veiklos klausimais;
- didžioji konsultavimui skirtų subsidijos lėšų dalis yra skiriama Tarnybai;

Todėl tikslinga įvertinti, kaip Ministerija 2003 m. kontroliavo Tarnybai konsultavimui skirtų lėšų panaudojimą.

³³ Ūkininkus ir kitus žemės ūkio darbuotojus konsultuojanti ir jų kvalifikaciją tobulinanti ne pelno viešoji įstaiga. Jos steigėjai Lietuvos žemės ūkio ministerija, Lietuvos ūkininkų sąjunga ir Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacija. Šiuo metu dirba 304 darbuotojai.

Pagal pasirašytas su Tarnyba sutartis Ministerija priemonės „Parama žemdirbiams teikiant mokymo ir konsultavimo paslaugas“ įgyvendinimui 2003 m. skyrė 6,33 mln. Lt:

– 2003-06-16 pasirašyta sutartis Nr. 329 ir 2003-11-18 - susitarimas Nr. 487 „Dėl 2003-06-16 sutarties Nr. 329 pakeitimo“. Pagal šią sutartį žemės ūkio veiklos subjektų ir kitų kaimo gyventojų 2003 m. konsultavimo programai įgyvendinti skirta ir faktiškai panaudota 6,3 mln. Lt arba 99,5 proc. visų skirtų lėšų. Taip pat buvo pasirašyti sutarties priedai Nr. 1 „2003 m. žemės ūkio veiklos subjektų konsultavimo programos išlaidų sąmata“ ir Nr. 2 „Žemės ūkio veiklos subjektų ir kitų kaimo gyventojų konsultavimo 2003 m. programa“. Sutarties priede Nr. 1 buvo numatytos išlaidos priemonės įgyvendinimui pagal straipsnių pavadinimus. Priemonei skirtų lėšų panaudojimą reglamentavo Ministro 2003-03-04 įsakymu Nr. 3D-76 patvirtintos Žemės ūkio veiklos konsultavimo subsidijavimo taisyklės.

– 2003-04-30 pasirašyta sutartis Nr. 212, pagal kurią Tarnyba organizuoja 2003 metų Lietuvos artojų varžybas. Pagal šią sutartį skirta ir faktiškai panaudota 15,0 tūkst. Lt., arba 0.24 proc. visų skirtų lėšų.

– 2003-04-30 pasirašyta sutartis Nr. 211, kurioje numatyta, kad Tarnyba organizuoja tarptautinę konferenciją „Konsultavimo sistemų plėtra integracijos į Europos Sąjungą kontekste“. Pagal šią sutartį skirta ir faktiškai panaudota 15,0 tūkst. Lt., arba 0,24 proc. visų skirtų lėšų.

Įvykdžiusi sutartyse numatytus įsipareigojimus, Tarnyba su Ministerija pasirašė priėmimo-perdavimo aktus bei pateikė kitus sutartyse numatytus dokumentus.

Nustatyta, kad 2003 metais žemės ūkio veiklos subjektų konsultavimo programos išlaidų sąmatoje buvo numatytos išlaidos ilgalaikio turto nusidėvėjimui (straipsnis Nr. 14) – 261,2 tūkst. Lt. Šiame straipsnyje numatyta ilgalaikio turto nusidėvėjimo išlaidų suma buvo panaudota ilgalaikio turto pirkimui: buvo pirkti baldai, kompiuterinė technika bei transporto priemonės (lėšų panaudojimas parodytas ataskaitos 4 priede). Ministro 2003-03-04 įsakymu³⁴ patvirtintų Žemės ūkio veiklos konsultavimo subsidijavimo taisyklių 7 punkte nenumatyta galimybė skirti subsidiją ilgalaikio turto nusidėvėjimui, o taisyklių 8 punkte nurodoma, kad subsidija neskiriama investicijoms.

Atkreiptinas dėmesys, kad investicijos – tai piniginės lėšos ir įstatymais bei kitais teisės aktais nustatyta tvarka įvertintas materialusis, nematerialusis ir finansinis turtas, kuris investuojamas siekiant iš investavimo objekto gauti pelno (pajamų), socialinį rezultatą (švietimo, kultūros, mokslo, sveikatos ir socialinės apsaugos bei kitose panašiose srityse) arba užtikrinti valstybės funkcijų įgyvendinimą. Lėšos, skirtos ilgalaikio turto nusidėvėjimui, buvo panaudotos Tarnybos ilgalaikio turto pirkimui, t.y.

³⁴ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003-03-04 įsakymas Nr. 3D-76 „Dėl žemės ūkio veiklos subjektų konsultavimo subsidijavimo taisyklių patvirtinimo“.

investicijomis. Todėl Ministerija nepagrįstai skyrė 261,2 tūkst. Lt ilgalaikio turto nusidėvėjimui. Audito metu Ministerija informavo, kad apsvarstė ir įvertino atsakingo darbuotojo veiklą.

Tarnybos 2003 metų išlaidų sąmatos įvykdyme matome, kad straipsniui „Ilgalaikio turto nusidėvėjimas“ buvo panaudota 279,4 tūkst. Lt. arba 106,9 proc. numatytų sąmatoje lėšų. Papildomai 18,2 tūkst. Lt buvo panaudota iš kitų sąmatos straipsnių. Tai buvo leista daryti. Išlaidų sąmatoje nurodyta suma, perskirstant lėšas tarp atskirų išlaidų straipsnių, galėjo kisti ne daugiau kaip 15 proc. išlaidų sąmatos straipsniuose nurodytų priemonės subsidijavimui skirtų lėšų ir neviršijant priemonės subsidijavimui nustatytos sumos). Šios lėšos panaudotos nesilaikant minėtų Žemės ūkio veiklos konsultavimo subsidijavimo taisyklių 7 ir 8 punktų reikalavimų.

2003 m. žemės ūkio veiklos subjektų konsultavimo programos išlaidų sąmatoje (straipsnis Nr. 13) numatytos lėšos kursų organizavimo ir kvalifikacijos kėlimo išlaidoms. Šiam išlaidų straipsniui buvo skirta 264,7 tūkst. Lt., o faktiškai panaudota 304,4 tūkst. Lt. arba 115,0 proc. numatytų lėšų (lėšų panaudojimas parodytas ataskaitos 5 priede). Remiantis Ministerijos pateiktais duomenimis, šios lėšos buvo panaudotos dalyvavimui parodose, seminarams, ūkininkų mokymams (buvo ruošiama ir dalinama metodinė medžiaga, samdomas transportas, nuomojamos patalpos, telekomunikacijos išlaidos, raštinės išlaidos, apmokami skelbimai spaudoje), informacinės medžiagos platinimui spaudoje ir mokėjimams lektoriams pagal autorines sutartis. Lėšos šiems darbams atlikti yra numatytos kituose sąmatos straipsniuose, o apmokėjimas lektoriams už autorines sutartis nenumatytas tarnybos pateiktame konsultavimo plane. Šiems darbams atlikti buvo panaudota 197,5 tūkst. Lt arba 64,9 proc. visų sąmatos straipsniui Nr. 13 skirtų lėšų. Mūsų nuomone, šios lėšos buvo panaudotos netaupiai ir neefektyviai.

Taip pat buvo apmokamos išlaidos už Tarnybos darbuotojų kvalifikacijos kėlimą kitose organizacijose ir biurų vadovų mokymą. Tačiau šias paslaugas turėtų atlikti Tarnybos specialistai, dirbantys centrinėje būstinėje Dotnuvoje. Pagal pareigines instrukcijas specialistai :

- organizuoja seminarus bei mokymus, kursus aktualiais klausimais rajonų konsultantams;
- sprendžia klausimą dėl konsultantų kvalifikacijos kėlimo bei profesinio apmokymo;
- palaiko ryšius ir bendradarbiauja su mokslo įstaigomis, keičiasi reikalinga informacija.

Už tai jie gauna nustatytą darbo užmokestį.

Ministerijos pateiktais duomenimis, 2003 metais Tarnyba imdavo iš ūkininkų papildomą užmokestį už vykdant konsultavimo sutartį teikiamas paslaugas (išskyrus veiklos plane išskirtą šviečiamąją veiklą). Už suteiktas paslaugas 2003 metais Tarnyba gavo papildomai 2,51 mln. Lt arba 40 proc. visų gautų lėšų.

Todėl, mūsų nuomone, įsigyti ilgalaikį turtą, kelti savo darbuotojų kvalifikaciją Tarnyba turėtų iš papildomai uždirbamų lėšų. Minėtų 2003 m. žemės ūkio veiklos subjektų konsultavimo programos

išlaidų sąmatos straipsnių Nr. 13 ir Nr. 14 įvykdymui skirta ir panaudota 583,8 tūkst. Lt arba 9,3 proc. visų priemonės vykdymui skirtų lėšų. Skirti subsidijos lėšas šiems straipsniams buvo netikslinga.

2003-06-16 sutarties Nr. 329 priede Nr. 2 yra pateiktas Tarnybos konsultavimo programa ir planas. Pagal Ministro 2003-03-04 įsakymu³⁵ patvirtintų Žemės ūkio veiklos konsultavimo subsidijavimo taisyklių 6 punktą subsidija skiriama konsultacinei veiklai, kuri skatina:

1. gaminamos augalininkystės ir gyvulininkystės produkcijos konkurencingumą;
2. alternatyvios žemės ūkiui veiklos plėtrą ir papildomų darbo vietų kūrimą kaime;
3. pelningą ūkininkavimą mažiau palankiose ūkininkauti vietose;
4. agrarinės aplinkosaugos priemonių diegimą
5. žemės ūkio kooperacijos plėtrą;
6. žemdirbių savivaldos plėtrą, kaimo bendruomenių plėtrą ir kitą vietinę iniciatyvą;
7. veterinarijos, higienos normų ir kitų maisto kokybę ir saugą užtikrinančių reikalavimų laikymąsi;
8. ekologiškų žemės ūkio ir maisto produktų gamybą;
9. žemės ūkio ir verslo apskaitos ir planavimo sistemos diegimą ir palaikymą;
10. informacinių technologijų diegimą žemės ūkyje.

Audito metu nustatyta, kad dalis priemonių, numatytų 2003 m. konsultavimo programoje, neskaitina taisyklėse numatytos veiklos. Pvz.: įvairių dokumentų pristatymas į Mokesčių inspekciją, banką, Artojų varžybos, rinkos informacijos surinkimas ir siuntimas centrui, Tarnybos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas, kt. Mūsų nuomone, vertinant subjektų siūlomas konsultavimo programas, Ministerijos atsakingi darbuotojai neužtikrina, kad jos atitiktų visus subsidijavimo taisyklėse numatytus reikalavimus.

Audito metu nustatyta, kad, numatant lėšų subsidijavimui poreikį, Ministerija neatliko analizės, kokias paslaugas norima gauti bei koks jų poreikis. Atrinkdama subsidijos gavėjus, Ministerija kelia reikalavimus, kuriuos atitinka tik du subjektai. Pažymėtina, kad Ministerijai siūloma subsidijuoti paslaugas, kurių įkainį nustato paslaugų teikėjas, net nežinant, kiek ir kokių paslaugų galima atlikti už subsidijai skirtas lėšas. Ministerija, neturėdama atliktų savo įkainių paskaičiavimų, negali objektyviai vertinti lėšų ir priemokos poreikio. Neatlikus tokios analizės, sudaromos prielaidos netaupiam ir neefektyviam lėšų panaudojimui.

³⁵ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003-03-04 įsakymas Nr. 3D-76 „Dėl žemės ūkio veiklos subjektų konsultavimo subsidijavimo taisyklių patvirtinimo“.

Audito metu nustatyta, kad nėra priemonei „Parama žemdirbiams teikiant mokymo ir konsultavimo paslaugas“ nustatytų efektyvumo ir taupumo vertinimo kriterijų, kurie yra svarbiausi rodikliai nustatantys ar vykdoma priemonė yra naudinga, koks jos ekonominis efektas. Vyriausybės 2003-01-31 nutarimu³⁶ patvirtintame Ministerijos 2003 m. strateginiame veiklos plane buvo nustatytas tik vienas rodiklis – rezultatyvumo. Šis kriterijus neatspindi realios situacijos. Jis buvo nustatytas remiantis praėjusiųjų metų rezultatais ir einamiesiems metams numatytais skirti asignavimais. Neatliekama ekonominė analizė. Atsižvelgiama tik į kiekybinius rezultatus, nevertinama atliktų darbų kokybė. Nenustačius efektyvumo ir ekonomiškumo kriterijų nėra galimybės spręsti ar pasiektas rezultatas davė norima efektą.

Ministras 2003-02-26 įsakymu Nr. 3D-69 „Dėl ministerijos vykdomų programų subsidijuojamų priemonių įgyvendinimui skirtų lėšų administravimo“ patvirtino subsidijuojamų priemonių koordinatorių sąrašą.

Šio įsakymo 21.3 punktas numato, kad koordinatoriaus pareiga yra parinkti priemonės vadovą, kuris turi kontroliuoti subsidijuojamos priemonės ar jos dalies vykdymo eigą, sutartyse numatytų subsidijuojamų priemonių vykdymo kokybę (23.5 punktas). Priemonės vadovas patvirtintas nebuvo.

Ministro 2003-05-06 įsakymu Nr. 3D-190 yra patvirtintas atsakingas asmuo, kuris turi teikti ataskaitas Vidaus audito tarnybai nustatytu terminu ir forma. Atsakingas asmuo nekontroliuoja sutarties vykdymo eigos ir kokybės, tai turėjo atlikti priemonės vadovas. Nepaskyrus priemonės vadovo, nebuvo efektyviai kontroliuojama priemonės vykdymo eiga ir kokybė.

Išvados:

1. *Ministerija neužtikrino tinkamos priemonės vykdymo kontrolės;*
2. *Ministerija nevertino priemonės taupumo ir efektyvumo požiūriu;*
3. *Ministerijos nustatyti reikalavimai subsidijai gauti suteikia galimybę atrankoje dalyvauti ir laimėti tik dviems pastoviems konsultacinių paslaugų teikėjams;*
4. *197,5 tūkst. Lt arba 64,9 proc. 2003 m. žemės ūkio veiklos subjektų konsultavimo programos išlaidų sąmatos lėšų skirtų kursų organizavimo ir kvalifikacijos kėlimo išlaidoms, mūsų nuomone, naudota neefektyviai ir netaupiai;*

³⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-01-31 nutarimas Nr. 143 „Dėl ministerijų ir Vyriausybės įstaigų strateginių veiklos planų“.

5. Nesilaikant Ministro 2003-03-04 įsakymu Nr. 3D-76 patvirtintų Žemės ūkio veiklos konsultavimo subsidijavimo taisyklių 7 ir 8 punktų reikalavimų 2003 metais panaudota 279,4 tūkst. Lt arba 4,4 proc. visų žemės ūkio veiklos subjektų konsultavimo programai skirtų asignavimų, iš jų:

- 5.1. Ministerija Tarnybai skyrė 261,2 tūkst. Lt,
- 5.2. Papildomai Tarnybos perkelta iš kitų sąmatos straipsnių 18,2 tūkst. Lt.

Rekomendacijos

Pasiūlyti Lietuvos Žemės ūkio ministerijai:

- 1. Skiriant finansinę paramą subjektams atsižvelgti į jų veiklos tęstinumą.
- 2. Stiprinti vidaus kontrolės sistemą – Ministerijoje apibrėžti už Programas ir priemones atsakingų asmenų atsakomybės sritis.
- 3. Siekiant efektyvesnio lėšų panaudojimo svarstyti galimybę atlikti priemonės „Parama žemdirbiams teikiant mokymo ir konsultavimo paslaugas“ paslaugų įkainių apskaičiavimus.
- 4. Nustatant subsidijos, skirtos priemonei „Parama žemdirbiams teikiant mokymo ir konsultavimo paslaugas“, gavėją svarstyti galimybę skelbti viešųjų pirkimų konkursą.

Veiklos audito 3-io departamento

direktorė

Romualda Masiulionienė

vyresn. valstybinis auditorius

Virgilijus Norkus

Susipažinau:

Žemės ūkio ministerijos Valstybės sekretorius

Vidmantas Kanopa

Vertintos Programos priemonės

Atliktas šių Programos priemonių įgyvendinimo kontrolės ir vertinimo kriterijų vertinimas:

- Parama žuvininkystei (vertingų žuvų ir vėžių jauniklių išauginimas ir įveisimas bei žuvų ligų profilaktika);
- Garantinio užmokesčio ir draudimo įmokų už Žemės ūkio paskolų garantijų fondo teikiamas bankams garantijas dėl paskolų gavėjams teikiamų paskolų kompensavimas (LRV 1997-08-22 nut. Nr. 912);
- Parama veisliniams gyvuliams įsigyti;
- Parama sertifikuotų augalų dauginamajai medžiagai įsigyti;
- Veislininkystės programos finansavimas;
- Kreditų palūkanų kompensavimas;
- Licencijuotų sandėlių sistemos įgyvendinimas (kompensavimo fondo formavimas);
- Parama nelaimės atveju, draudimo įmokoms kompensuoti;
- Parama gamintojų grupėms;
- UAB „Žemės ūkio paskolų garantijų fondo“ garantinių įsipareigojimų rezervo atstatymas;
- Kokybės tyrimo sistemos plėtojimo programos įgyvendinimas;
- Galvijų spongiforminės encefalopatijos profilaktikos kompleksinių priemonių įgyvendinimui:
 - a) galvijų spongiforminės encefalopatijos profilaktikos priemonių finansavimas;
 - b) gyvūninės kilmės atliekų tvarkymo finansavimas;
- Kiaulių užkrečiamų ligų kontrolės programos finansavimas.

Apklauso rezultatai

Siekiant įvertinti pasirinktų KRP priemonių vykdymo kontrolę bei pasirinktus vertinimo kriterijus, už priemonių vykdymą atsakingiems asmenims buvo pateikta anketa. Apklauso metu gauti duomenys pagal atskiras priemones pateikti 2 lentelėje, apibendrinti apklauso rezultatai – 1 lentelėje. Vertintos priemonės pateikiamos pagal numerius, nurodytus LR Žemės ūkio ministro 2003-04-18 įsakymu Nr. 3D-166 bei 2003-12-24 įsakymu Nr. 3D-558 patvirtintoje Kaimo rėmimo programos 2003 m. detalizuotoje sąmatoje pagal priemones.

1 lentelė

Apklauso rezultatai

Eil. Nr.	Klausimas	VISO			Dalis nuo visų atsakymų, proc.		
		Taip	Ne	Neatsakė	Taip	Ne	Neatsakė
1.	Ar yra paskirtas atsakingas už priemonę asmuo?	14	0	0	100,00%	0,00%	0,00%
2.	Ar yra paskirtas priemonės koordinatorius?	8	6	0	57,14%	42,86%	0,00%
3.	Ar yra paskirtas priemonės vadovas?	6	8	0	42,86%	57,14%	0,00%
4.	Ar reglamentuotos atsakingo asmens funkcijos?	14	0	0	100,00%	0,00%	0,00%
5.	Ar sudaromi priemonės vykdymo planai?	6	7	1	42,86%	50,00%	7,14%
6.	Ar vidaus audito tarnybai pateikta priemonės įgyvendinimo atsakaita už 2003 metus?	14	0	0	100,00%	0,00%	0,00%
7.	Ar yra patvirtinta tvarka, reglamentuojanti priemonių vykdymo stebėseną ir kontrolę?	8	6	0	57,14%	42,86%	0,00%
8.	Išvardinkite, kokios kontrolės priemonės buvo taikomos vykdant priemonę 2003 m.?	6	6	1	46,15%	46,15%	7,69%
9.	Ar yra atliktas priemonės ekonomis pagrindimas?	3	10	1	21,43%	71,43%	7,14%
10.	Ar, tikslinant priemonei skiriamus asignavimus, buvo atliekamas papildomas priemonės ekonominio pagrįstumo vertinimas?	1	11	1	7,69%	84,62%	7,69%
11.	Ar, tikslinant priemonei skiriamus asignavimus, buvo koreguojami vertinimo kriterijai ar jų reikšmės?	1	12	0	7,69%	92,31%	0,00%
12.	Ar nustatyti priemonės įgyvendinimo vertinimo kriterijai?	11	3	0	78,57%	21,43%	0,00%
13.	Ar nustatyti priemonės įgyvendinimo rezultatyvumo vertinimo kriterijai?	10	4	0	71,43%	28,57%	0,00%

14.	Ar nustatyti priemonės įgyvendinimo efektyvumo vertinimo kriterijai?	0	14	0	0,00%	100,00%	0,00%
15.	Ar nustatyti priemonės įgyvendinimo taupumo vertinimo kriterijai?	0	14	0	0,00%	100,00%	0,00%
16.	Ar visi vertinimo kriterijai suteikia naudingos informacijos?	6	5	2	46,15%	38,46%	15,38%
17.	Ar nustatyti visų vertinimo kriterijų apibrėžimai, įtraukiant paaiškinimus, ką kiekvienas jų parodo ir kaip duomenys yra surenkami?	2	8	3	15,38%	61,54%	23,08%
18.	Ar priemonės įgyvendinimo eigoje atliekama vertinimo kriterijų reikšmių analizė, kad, esant reikalui, būtų keičiama veiklos kryptis?	4	9	0	30,77%	69,23%	0,00%
19.	Ar nustatytos vertinimo kriterijų reikšmės turi aiškią dokumentaciją, kad duomenų rinkimo procesai galėtų būti pakartoti bei patikrinti?	6	7	0	46,15%	53,85%	0,00%
20.	Ar yra paskirtas atsakingas už uždavinių bei priemonių vertinimo kriterijų ir jų laukiamų reikšmių nustatymą asmuo/padaliny?	11	1	2	78,57%	7,14%	14,29%
21.	Ar Vidaus audito departamentui buvo pateikta priemonės vykdymo ataskaita, patvirtinta LR Žemės ūkio ministro 2002-07-16 įsakymu Nr. 274?	10	3	1	71,43%	21,43%	7,14%
22.	Ar už priemonę atsakingo asmens teikiamoje ataskaitoje atliekama vertinimo kriterijų reikšmių analizė, tame tarpe vertinamos nesėkmių priežastys?	9	3	1	69,23%	23,08%	7,69%